

Davosi Nyilatkozat 2018

A kulturális miniszterek konferenciája

2018. január 20-22. Davos, Svájc

A magas színvonalú *Baukultur*¹ (építéskultúra) európai megteremtéséért

Mi, az Európai Kulturális Egyezmény aláírói és az Európai Tanács megfigyelőként részt vevő államainak kulturális miniszterei és delegációvezetői, az UNESCO, az ICCROM, az Európai Tanács, az Európai Bizottság, az Építésszek Európai Tanácsa (ACE-CEA), a Várostervezők Európai Tanácsa, az ICOMOS és az Europa Nostra képviselői, Alain Berset úrnak, a Svájci Államszövetség elnökének, a Szövetségi Belügyminisztérium vezetőjének meghívására a svájci Davosban 2018. január 20. és 22. között tartott találkozónkon, a Kulturális Örökség Európai Évében, a Világgazdasági Fórum éves találkozójának előestéjén,

figyelemmel a jelenlegi kihívásokra, köztük a gazdasági és pénzügyi válság, a negyedik ipari forradalom, a növekvő ütemű városiasodás, a peremterületek csökkenése, a migráció és a társadalmi változások, a növekvő egyenlőtlenség, a klímaváltozás és a környezeti károk hosszútávú hatásaira, valamint ezeknek élő környezetünkre gyakorolt főbb hatásaira,

ismerve azon alapvető lépéseket, amelyeket a nemzetközi közösség tett egy befogadóbb és fenntarthatóbb világgért, azonban azt is, hogy égetően szükséges ezen erőfeszítések megerősítése és új megközelítések kialakítása az európai épített környezet kulturális értékeinek védelme és elősegítése érdekében;

elismerve a magas színvonalú épített környezet alapvető hozzájárulását a fenntartható társadalom kialakításához, amelyet magas életszínvonal, kulturális sokszínűség, az egyén és a közösség jóléte, társadalmi igazságosság és kohézió, valamint gazdasági hatékonyság jellemez;

ismerve azt a tendenciát, amely Európa-szerte mind az épített környezet, mind a szabad terek minőségének romlása felé mutat, amely az építés trivialisálódásában, a tervezési értékek hiányában mutatkozik meg, ideértve a fenntarthatóság iránti elköteleződés hiányát, a városok arctalan terjeszkedését és a föld felelőtlen használatát, a történelmi sokszínűség hanyatlását, valamint a regionális tradíciók és identitások eltűnését;

ismerve azt, hogy legfőbb ideje olyan intézkedéseket hozni, amelyek biztosítják, hogy a jelenlegi és a jövőbeli társadalmi, gazdasági, környezeti és éghajlati fejlemények és trendek ne rontsák tovább az épített környezet minőségét, hanem javítás lehetőségként szolgáljanak, valamint azt, hogy a 2018-as év, amely az Európai Kulturális Örökség Éve, melynek célja az épített környezet történelmi dimenziója értékének elismerése, a megfelelő pillanatot jelenti ennek a megtételéhez;

hangsúlyozva azt, hogy háttértől függetlenül mindenkinek joga van a kulturális környezet megtapasztalásához, ahhoz, hogy abból részesedjen és ahhoz tartozzon, hogy alapvetően kulturális módon élünk együtt és fejlődünk a társadalomban, valamint ebből következően élő környezetünk alakítása is mindenekelőtt kulturális tevékenység;

kijelentjük:

Az épített környezet kultúrájának központi szerepe

1. A kultúra teszi lehetővé és ösztönzi a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóságot. A kultúra alakítja identitásunkat és határozza meg örökségünket. Ezért a kultúrát a fejlesztési politikák központi részévé kell tenni és hangsúlyozni kell hozzájárulását a közjó érdekében tett törekvésekhez. Nem lehetséges demokratikus, békés és fenntartható fejlődés, ha nem a kultúra áll a középpontjában.
2. A politikának mindenhol és minden nagyságrendben a fejlődés kultúra-központú, fenntartható megközelítését kell hangsúlyoznia. Ki kell emelni Európa tájainak és kulturális örökségének értékét, és a hangsúlyt nem mindig a városokra és a városi területekre, hanem a peremterületekre és a vidéki térségekre, valamint a közöttük lévő kapcsolódásra kell helyezni.

¹Az eredeti angol nyelvű Nyilatkozatban és annak egyes fordításában a német *Baukultur* kifejezést használják az "építéskultúra" / "építészeti kultúra" tömör, a témakört komplexen lefedő megnevezésére. A Nyilatkozat magyar fordításában a "*Baukultur*" szó helyén az "építéskultúra" szót szerepeltetjük.

3. Égető szükség van az épített környezet holisztikus, kultúra-központú megközelítésére és arra, hogy humánus szempontból tekintsünk a lakóhelyünk közös alakítása során alkalmazott módszerekre és az általunk hátra hagyandó örökségre.

Az építéskultúra fogalma

4. Az *építéskultúra* minden olyan emberi tevékenységet felölel, amely az épített környezetet megváltoztatja. A teljes épített környezetet, beleértve minden olyan megtervezett és megépített elemet, amely a természetes környezetbe beágyazódik és ahhoz kapcsolódik, egységes egészként kell tekinteni. Az *építéskultúra* a meglévő épületeket, köztük a műemlékeket és a kulturális örökség egyéb elemeit, valamint a modern épületek, infrastruktúra, közterek és tájak megtervezését és építését is magába foglalja.
5. Az építészeti, strukturális és tájépítészeti tervezés és annak gyakorlati megvalósítása mellett az *építéskultúra* az építési projektek, infrastruktúrák, városok, falvak és nyitott tájak tervezési folyamataiban is megjelenik.
6. Az *építéskultúra* a részletes építési módszereket, nagyszabású átalakításokat és fejlesztéseket is jelenti, valamint magába foglalja a tradicionális és helyi építési szakismereteket és az innovatív technológiákat is.

A magas színvonalú környezetkultúráról alkotott elképzelésünk

7. Égetően szükséges épített környezetünk alakításának új, adaptív megközelítése; olyan megközelítés, amely a kultúrában gyökeredzik, aktívan elősegíti a társadalmi kohéziót, biztosítja a környezeti fenntarthatóságot és hozzájárul mindenki egészségéhez és jólétéhez. Ez lenne a magas színvonalú építéskultúra.
8. Az épített környezettervezése, az objektumok kapcsolata épített és a természetes környezetükkel, térbeli koherencia, nagyságrend, anyagszerűség: ezek mindegyike közvetlenül befolyásolja életminőségünket. Ezért a magas színvonalú építéskultúra minden egyes építési és várostervezési tevékenység tudatos, alaposan megvitatott folyamatában megjelenik, főleg abban, hogy a kulturális értékeket a rövidtávú gazdasági előnyök elé helyezzük. Ily módon a magas színvonalú *építéskultúra* nemcsak a funkcionális, technológiai és gazdasági előírásoknak felel meg, hanem az emberek társadalmi és pszichológiai szükségleteit is kielégíti.
9. A kulturális örökség a magas színvonalú *építéskultúra* kulcsfontosságú eleme. Kulturális örökségünk felhasználásának, fenntartásának és védelmének jelenlegi módja létfontosságú a magas színvonalú *építéskultúra* jövőbeli alakítása szempontjából.

A magas színvonalú építéskultúra előnyei a társadalom számára

10. A magas színvonalú *építéskultúra* javítja identitásunkat. Ha lehetővé tesszük az emberek számára, hogy azonosuljanak lakóhelyükkel, az elősegíti a befogadó és összetartó társadalmat, visszafogja a diszkriminációt és a radikalizációt, valamint elősegíti az integrációt és a polgári öntudatot. Ez nemcsak a városközpontok és a történelmi helyek, hanem az európai lakókörnyezet minden aspektusa, azaz a zöldövezeti és vidéki területek, falvak, ipari területek és az infrastruktúra szempontjából is fontos.
11. A magas színvonalú *építéskultúra* pezsgő, vegyes használatú negyedek kialakulását segíti. Olyan épített környezetet hoz létre, amely a modern (kulturális) kifejezőmódot a kulturális örökség tiszteletével ötvözi. Fenntartható életfeltételeket nyújt és tisztességes, megfizethető és elérhető lakhatást biztosít.
12. A magas színvonalú *építéskultúra* védi a környezetet. Támogatja a fenntartható közlekedést és a felelős földhasználatot, növeli a városi zöldterületeket, valamint elősegíti az egészséget és a biodiverzitást.
13. A magas színvonalú *építéskultúra* hozzáadott gazdasági értéket teremt a társadalmon belül a magas színvonalú és tartósabb eszközök létrehozásával és a virágzó gazdaság kedvező feltételeinek megteremtésével. Az erőforrásokkal fenntartható módon gazdálkodik, így módon biztosítja azt, hogy a jövő generációi szintén élvezni tudják a pozitív társadalmi és gazdasági fejlődés előnyeit.

A magas színvonalú építéskultúra eléréséhez vezető lépések

14. A magas színvonalú *építéskultúra* megteremtéséhez létre kell hozni a tervezés, a design, az építés és az adaptív újra felhasználás kulturális, társadalmi, gazdasági, környezeti és technológiai aspektusainak egyensúlyát, ami a köz érdekében a közjót szolgálja.
15. A magas színvonalú *építéskultúrát* alá kell támasztani a vonatkozó jogi eszközökkel. A kulturális örökséget is magába foglaló épített környezet magas színvonalát, mint fő célt, a területek alakítását befolyásoló valamennyi tevékenység esetében kötelezővé kell tenni. A magas színvonal előírását a gazdasági, illetve a technológiai érdekekkel azonos szinten kell figyelembe venni. Az alkalmazandó standardok és normák legyenek összeegyeztethetők a magas színvonal céljával.
16. A magas színvonalú *építéskultúra* csak a tudományágak közötti diskurzus keretében, valamint a politikai szereplők, az illetékes hatóságok és a szakemberek többszintű és szektorokon átnyúló együttműködésével valósulhat meg. Mivel kreatív, funkcionális és társadalmi aspektusokat is lefed, valamennyi vonatkozó tudományágnak és szakembernek azonos szinten kell részt vállalnia a kialakításában. A magas színvonal elősegítésére kulcsfontosságú példát jelentenek az interdiszciplinárisan, széles körben megvitatott tervpályázatok. A magas színvonalú *építéskultúra* sikeréhez a civil társadalom részvétele, valamint a tájékozott és érzékenyebbé tett nyilvánosság is szükséges.
17. A magas színvonalú *építéskultúra* erőfeszítéseket igényel az oktatás és a tudatosság kialakítása terén is, aminek célja az *építéskultúra* jobb megítélésének elősegítése. Az érintettek, azaz mind az állami, mind a magánszektor felelős épített környezetünk minőségéért, amelyet örökségként a jövő generációira hagyunk.

Hangsúlyozva, hogy az *építéskultúra*, mint közjó, a kormányok, szervezetek és a magánszektor közös felelőssége, valamint azt, hogy égetően szükséges a szóban forgó kulturális, társadalmi, gazdasági, környezeti és technológiai kérdések tudatosítása,

elkötelezzük magunkat:

18. a magas színvonalú *építéskultúra* eszméinek és elveinek általános érvényesítése és az összes érintett, közöttük a kormány és a nyilvánosság, különösen a fiatalok körében történő terjesztése, valamint a társadalomra gyakorolt jótékony hatásának minden vonatkozó és megfelelő módon történő hangsúlyozása iránt;
19. olyan jobb szabályozás megvalósítása iránt, amely magáévá teszi az *építéskultúra* kultúra-központú koncepcióját és alapvető szabályozási célként integrálja a magas színvonalú *építéskultúra* elképzelést;
20. olyan további tevékenységek és intézkedések iránt, amelyek hozzájárulnak a magas színvonalú *építéskultúra* elképzelés terjesztéséhez és megvalósításához;
21. az iránt, hogy minden vonatkozó, akár az állami, akár a magánszektorban működő érintettet a magas színvonalú *építéskultúra* által a közjóra gyakorolt pozitív hatás elismerésére, valamint arra ösztönzünk, hogy kötelesek legyenek közreműködni az *építéskultúrához* kapcsolódó befektetések megvalósításában;
22. az iránt, hogy a világ más régióit arra bátorítjuk, hogy ismerjék el a magas színvonalú *építéskultúra* értékét és csatlakozzanak a folyamathoz.
23. az iránt, hogy Európában a magas színvonalú *építéskultúra* érdekében elért előrehaladás értékelése és megvitatása céljából tíz éven belül újra összegyűlünk.